

שר המשפטים

ירושלים

כ"ד אב תשע"א
24 אוגוסט 2011

מסי מכתב: 2011-10747
פנימי: א-ד
(בתשובה נא לציין מסי מכתבנו)

לכבוד
ח"כ דוד רותם דוד
יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט
כנסת ישראל

(כ.ר.)
/ שלום רב,

הנדון: תקנות בתי המשפט (אגרות) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011
טיוטת תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות) (תיקון), התשע"א-2011
טיוטת תקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה) (תיקון), התשע"א-2011

מצורפת למכתבי טיוטת תקנות בתי המשפט (אגרות) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011 (להלן - "טיוטת התקנות"), טיוטת תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות) (תיקון), התשע"א-2011 וטיוטת תקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה) (תיקון), התשע"א-2011.

1. במסגרת טיוטת התקנות מוצע לקבוע, בין היתר, אגרה בעד הגשת בקשה בכתב, זאת בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2043 מיום י"ג תמוז תשע"א (15 ביולי 2010). יחד עם זאת, וכתוצאה מביטול הפטור מתשלום אגרה בעד בקשות בכתב, מוצע לעדכן את רשימת העניינים הפטורים מתשלום אגרה, ולהרחיבה בהתאם לאופי ומהות הבקשה.

2. תיקון נוסף, שמוצע, בין היתר בטיוטת התקנות, הוא תיקון לפיו תביעה לפיצוי לדוגמא (פיצוי עונשי) המוגשת על ידי נפגע פעולות טרור או בני משפחתו בסכום של עשרים מיליון ₪, תחויב באגרה בסכום קבוע כאמור בתקנה 3 לתקנות האגרות, כאשר בעד כל סכום פיצוי לדוגמא העולה על עשרים מיליון ₪, תשולם אגרה הנגזרת מהפרש הפיצוי הנתבע, לפי תקנה 6 לתקנות האגרות. מוצע לקבוע כי התיקון יחול על תביעות כאמור התלויות ועומדות בבתי המשפט.

שר המשפטים

3. בטיוטת תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות) (תיקון), התשע"א-2011 וטיוטת תקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה) (תיקון), התשע"א-2011, מוצע לערוך תיקון זהה לתיקון המוצע בטיוטת התקנות, כך שיחול פטור מחובת תשלום אגרה, גם על אחיו של אדם שנפטר במהלך שירותו הצבאי. בנוסף, מוצע שיהיו פטורים מחובת תשלום אגרה גם בני משפחתו של אדם שנפגע במהלך שירותו הצבאי והוא אינו כשיר לקבל החלטות משפטיות עקב אותה פגיעה.
4. ביום י"א בתמוז תשע"א (13 ביולי 2011) אישרה ועדת האגרות הבינמשרדית את טיוטות התקנות שבנדון. **מצ"ב פרוטוקול דיון ועדת האגרות הבינמשרדית מיום י"א בתמוז תשע"א (13 ביולי 2011)**
5. כמו כן, ביום י"ט בתמוז תשע"א (21 ביולי 2011) אישר שר האוצר את טיוטות התקנות שבנדון, בהתאם לסעיף 339 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה – 1985. **מצ"ב אישור שר האוצר מיום י"ט בתמוז תשע"א (21 ביולי 2011).**
6. לפיכך, אודה על העלאת נוסח התקנות המוצעות על סדר יום הוועדה לשם אישורן.

בברכה, חגית

יעקב נאמן

שר האוצר

י"ט בתמוז התשע"א
21 ביולי 2011
המ. 2011-467

לכבוד

פרופ' יעקב נאמן
שר המשפטים

הנדון: תקנות בתי המשפט (אגרות) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011
תקנות בתי המשפט ענייני משפחה (אגרות) (תיקון), התשע"א-2011
תקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה) (תיקון), התשע"א-2011

בתוקף סמכותי לפי סעיף 39ב' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, הריני לאשר
את האגרות שבנדון, שאושרו בועדת האגרות הבינמשרדית ביום 13 ביולי 2011.

בכבוד רב,

ד"ר דן גורן שטיינץ

רח' קפלן 1 ירושלים 91030 ת.ד. 3100 טל': 02-5317200 02 פקס': 02-5695335

שער חממשלה: www.gov.il

gov

אוצר ברשת: www.mof.gov.il

משרד המשפטים לשכת השר, מזהה דוקסנטר: 002-99-2011-010290, התקבל ב- 10/08/2011

תקנות בתי המשפט (אגרות) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 83 ו-109 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹ (להלן - החוק), סעיף 13(1) לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000², באישור שר האוצר לפי סעיף 39ב לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985³, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. תיקון תקנה 2 לתקנות בתי המשפט (אגרות) התשס"ז-2007⁴ (להלן - התקנות העיקריות), בכל מקום במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

2. תיקון תקנה 3 לתקנות העיקריות -

(1) במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

(2) במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) ביטול פסק בוררות, לרבות בקשה לפי סעיף 24 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968⁵ וכל בקשה שבמסגרתה מתנגד בעל דין לפסק הבוררות מהטעם שהוא אינו פסק בוררות.";

(3) במקום פסקה (8) יבוא:

"(8) תביעה בשל הפקעה של זכויות במקרקעין על פי סמכות לפי כל דין";

3. הוספת תקנה 3. אחרי תקנה 3 לתקנות העיקריות יבוא:

א3

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשנ"א, עמ' 130.

⁴ ק"ת התשס"ז, עמ' 720.

⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

"אגרה 3א. בתביעה בגין פעולת טרור או מעשה איבה לפיצוי בתביעה לדוגמה בסכום שאינו עולה על עשרים מיליון שקלים לפיצוי חדשים לכל תובע, תשולם אגרה לפי פרט 3 או 10 עונשי בשל בתוספת, לפי העניין; עלה סכום התביעה כאמור על פעולת עשרים מיליון שקלים חדשים לכל תובע, תשולם טרור או האגרה לפי תקנה 6, בעד כל סכום הנתבע העולה על מעשה עשרים מיליון שקלים חדשים." איבה

תיקון תקנה 4. בתקנה 4 לתקנות העיקריות – 4

(1) בפסקה (1), בסופה יבוא "הודיע המבקש לבית המשפט כי התקבלה יותר מהתנגדות אחת בשל אותה בקשה לביצוע שטר, ישולם סכום האגרה כאמור פעם אחת.";

(2) בפסקה (2), בסופה יבוא "הודיע המבקש לבית המשפט כי התקבלה יותר מהתנגדות אחת בשל אותה בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב כאמור, ישולם סכום האגרה כאמור פעם אחת.";

תיקון תקנה 5. בתקנה 5 לתקנות העיקריות- 5

(1) בתקנת משנה (א) בכל מקום במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה"

(2) בתקנת משנה (ב)(1)-

(א) במקום "תוספת" יבוא "תוספת ראשונה";

(ב) בסופה יבוא :

"הוגשה בקשה לתשלום תכוף לבית משפט השלום והוגשה לאחר מכן תביעה בשל אותה תאונה לבית המשפט המחוזי, ישלים התובע את האגרה לסכום הנקוב בפרט 35 בתוספת הראשונה";

תיקון תקנה 6. בתקנה 6 לתקנות העיקריות- 6

(1) בתקנת משנה (א) ברישה, במקום "לתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

(2) בתקנת משנה (ב), במקום "או 35 בתוספת" יבוא "או 35 בתוספת הראשונה";

הוספת תקנה 7. אחרי תקנה 6 לתקנות העיקריות יבוא:
א6

"אגרה א.א. (א) בבקשה בכתב תשולם אגרה לפי פרטים 7א, בבקשה 19א, 23א או 31א בתוספת, לפי הענין. בכתב

(ב) על אף הוראות תקנות אלה, אגרה ששולמה לפי תקנת משנה (א) לא תוחזר."

תיקון תקנה 8. בתקנה 7 לתקנות העיקריות, בסופה יבוא "וכן בעד הבקשה לסעד זמני או הצו".

תיקון תקנה 8. בתקנה 8 לתקנות העיקריות, בכל מקום במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

תיקון תקנה 9. בתקנה 9א (א) לתקנות העיקריות, במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

תיקון תקנה 10. בתקנה 10א (א) לתקנות העיקריות, במקום "לתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

תיקון תקנה 11. בתקנה 11 לתקנות העיקריות-

(1) בתקנת משנה (א), במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";

(2) בתקנת משנה (ג), במקום "התוספת" יבוא "התוספת הראשונה"

תיקון תקנה 14. בתקנה 14א (א) לתקנות העיקריות, בסופה יבוא "הבקשה והתצהיר יהיו ערוכים לפי הטופס שבתוספת השניה".

תיקון תקנה 15. בתקנה 15 לתקנות בעיקריות-

(1) במקום "או 27 בתוספת" יבוא "או 27 בתוספת הראשונה";

(2) במקום "בפרט 33 בתוספת" יבוא "בפרט 33 בתוספת הראשונה";

תיקון תקנה 14. בתקנה 19 לתקנות העיקריות-
19

(1) במקום פסקה (4) יבוא :

"(4) פקיד סעד של רשות מקומית כשהוא מביא הליך מכוח תפקידו".

(2) במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) בן זוגו, ילדו, אביו אמו או אחיו, של אדם שנפטר בנסיבות כמפורט להלן, בקשר לכל הליך הנוגע להצהרת מוות של אותו נפטר, לעיזבוננו של הנפטר או למתן צו ירושה בקשר אליו, לאפוסטרופסות או להחזקת ילדים עקב הפטירה או לערעור על החלטה בהליך כאמור:

(א) נפטר עקב פעולות מלחמה אחרי ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) או נפגע כהגדרתו בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל – 1970⁶ (להלן – חוק נפגעי איבה) זולת אם הנפטר כאמור היה איש כוחות אויב כמשמעותו בחוק נפגעי איבה;

(ב) נפטר בשירות צבאי כמשמעותו בסעיף 14(ב) לחוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט – 1949⁷ (להלן – חוק החזרה לעבודה) או בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח – 2008⁸ (להלן – חוק שירות המילואים) או חייל שנספה במערכה כהגדרתו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י – 1950⁹.

(3) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(6א) בן זוגו, ילדו, אביו, אמו או אחיו של אדם שנפגע כמפורט להלן, בקשר לכל הליך הנוגע למינוי אפוסטרופוס לנפגע מחמת אותה פגיעה או לערעור על החלטה בהליך כאמור:

(א) נפגע עקב פעולות מלחמה אחרי יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) או נפגע כהגדרתו בחוק נפגעי איבה, זולת אם הנפגע כאמור היה איש כוחות אויב כמשמעותו בסעיף 1 לחוק נפגעי איבה;

(ב) נפגע בשירות צבאי כמשמעותו בסעיף 1 לחוק החזרה לעבודה, או בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות המילואים.

⁶ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

⁷ ס"ח התש"ט, עמ' 13.

⁸ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁹ ס"ח התש"י, עמ' 162.

- (1) פסקה 2 - תימחק ;
- (2) בפסקה 20, במקום "פסק דין לפשרה, הסדר גישור או פסק בוררות" יבוא "פסק דין להסכם פשרה בתובענה או להסדר גישור או לאישור פסק בוררות";
- (3) במקום פסקה (24) יבוא "(24) עתירה מינהלית על החלטת לשכת עורכי הדין לפי חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961¹⁰"
- (4) אחרי פסקה (29), יבוא:
 - " (30) בקשה לתיקון טעות סופר בהחלטה או בפרוטוקול;
 - (31) הליך ביניים לפי פקודת החברות או פקודת פשיטת הרגל, במסגרת הליך פירוק או פשיטת רגל;
 - (32) בקשת רשות להתגונן בסדר דין מקוצר;
 - (33) בקשה למחיקת כותרת בתביעה לסדר דין מקוצר;
 - (34) בקשה למחיקת הליך המוגשת על ידי מגישו;
 - (35) בקשה לפי תקנות 215ה(ה) ו- 421 לתקנות סדר הדין האזרחי;
 - (36) בקשה לפי סעיפים 24, 68 או 70 לחוק ;
 - (37) בקשה להחזרת מוצג;
 - (38) בקשה לשחזור תיק;
 - (39) בקשה לעיון בתיק בית משפט;
 - (40) בקשה למתן פסק דין בהעדר הגנה;
 - (41) בקשה שתוגש בהסכמת הצדדים, למעט בקשה לשינוי מועדים;
 - (42) תובענה או ערעור לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א- 1991¹¹, או לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב- 2001¹².

- (1) אחרי "תוספת" יבוא "ראשונה";

¹⁰ ס"ח התשכ"א עמ' 178.

¹¹ ס"ח התשנ"א עמ' 138.

¹² ס"ח התשס"ב עמ' 6.

(2) אחרי פרט 5 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"5א. בקשת רשות ערעור (להלן-
בר"ע) 400";

(3) בפרט 6, בסופו יבוא "למעט בערעור כאמור בפרט 6א."

(4) אחרי פרט 6 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"6א. ערעור על עיצום כספי
המוטל לפי דין, כאשר סכום
העיצום שהוטל נמוך מ-1,000
שקלים חדשים

(3) אחרי פרט 7 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"7א. בקשה בכתב 100";

(5) בפרט 12, במקום "בקשת רשות ערעור (להלן - בר"ע), יבוא
"בר"ע";

(6) פרטים 14 ו-15- יימחקו ;

(7) אחרי פרט 19 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"19א. בקשה בכתב 120";

(8) אחרי פרט 23 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"23א. בקשת בכתב 120";

(8) אחרי פרט 31 יבוא :

אגרה בשקלים חדשים

"31א. בקשה בכתב 140";

הוספת 17. אחרי התוספת הראשונה יבוא: "תוספת שנייה (תקנה 14(א)) - טופס תוספת שניה בקשה לפטור מתשלום אגרה (מצ"ב הטופס במסמך נפרד).

תחילה 18. (א) תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן ותחולה

(ב) תקנה 2 לתקנות אלה תחול אף על תביעות התלויות ועומדות בבתי המשפט.

יעקב נאמן
שר המשפטים

התשע"א ב
(ב 2011)
(חמ 87-3-17)

(2011-10548)

דברי הסבר

לתקנה 1(1) (תיקון תקנה 3(6) לתקנות העיקריות) – תקנה 3(6) לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007 (להלן – תקנות האגרות) קובעת כי הליך שעניינו אכיפת פסק בוררות חייב בתשלום אגרה לפי פרט 3, 5 או 10 בתוספת. המונח "אכיפה" בהקשר להליך הבוררות אינו מדויק, שכן, הדרך לאכוף את פסק הבוררות היא על ידי בקשה לאישור פסק הבוררות, אשר בגינה נקבע בתקנה 20(20) לתקנות האגרות כי היא פטורה מאגרה. לפיכך מוצע לתקן את המונח "אכיפת פסק בוררות" ולקבוע כי ההליך החייב באגרה הינו הליך ביטול פסק בוררות, לרבות בקשה לפי סעיף 24 לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (בקשה להשלים או לתקן את הפסק או להחזירו לבורר). יצוין כי בע"א 633/75 מדינת ישראל נ' הלוי, פ"ד ל"א(3), 339 (1977) נקבע ע"י בית המשפט העליון, כי ניתן להתנגד לפסק בוררות שלא בדרך הגשת בקשה לביטולו, אלא ע"י הגשת בקשה שבמסגרתה נטען כי המסמך כלל אינו בגדר "פסק בוררות". לפיכך, מוצע לקבוע מפורשות בתקנה (3), כי כל בקשה אשר במסגרתה מתנגד בעל דין לפסק הבוררות, מהטעם כי הוא אינו בגדר פסק בוררות, חייבת באגרה בדומה לבקשה לביטול פסק בוררות. יצוין כי בקשה לאישור פסק בוררות תהא פטורה מאגרה בהתאם לתקנה 20(20) לתקנות האגרות.

לתקנה 1(2) (תיקון תקנה 3(8) לתקנות העיקריות) – תקנה 3(8) לתקנות האגרות קובעת כי תביעה בגין נטילת זכויות במקרקעין או שלילת הנאה מזכויות במקרקעין, על פי סמכות לפי דין, או תביעה בגין נטילה שלטונית של זכויות במקרקעין והכל למעט תביעת נזיקין בגין האמור, חייבת בתשלום אגרה בסכום קבוע המופיע בפרטים 3, ו-10 לתוספת. לפי פסק דין של בית המשפט העליון (ראו רע"א 4020/09 אלזעפר נ' מ"י, פורסם בנבו 20.10.09), תביעה לפיצוי בגין נזקים שנגרמו למקרקעין במסגרת פעולה צבאית נכללת בתקנה 3(8) הנ"ל אם היא אינה כוללת עילה נזיקית ולפיכך חייבת באגרה בסכום קבוע. מוצע לצמצם את התביעות הנכנסות לגדר תקנה 3(8) לתביעות בגין הפקעת מקרקעין. הטעם לצמצום האמור מבוסס על ההנחה כי יש להקל על מי שהמקרקעין שלו הופקעו לצורכי ציבור ולטובת הציבור בפנייתו לערכאות בתביעת פיצויים. לעומת זאת, תביעה לפיצויים בגין נזק שנגרם למקרקעין על פי סמכות לפי דין, אינה שונה מהותית מכל תביעה כספית לפיצויים המוגשת נגד רשויות המדינה ולפיכך מוצע כי היא תהיה חייבת באגרה ככל תביעה כספית או נזיקית. לפיכך, מוצע לקבוע כי התקנה תחול על תביעה בגין הפקעה של זכויות במקרקעין על פי סמכות לפי כל דין.

לתקנה 2 (הוספת תקנה 3א לתקנות העיקריות) – לפי הפסיקה (ראו רע"א 7644/09 **תרכובת ברום בע"מ נ' לדני**, פורסם בנבו (11.4.2010), תביעה לפיצוי עונשי הינה תביעה כספית לסכום קצוב, אשר חייבת באגרה לפי תקנה 6 לתקנות האגרות. לעיתים מוגשות תביעות לפיצוי עונשי ע"י נפגעי פעולות טרור או בני משפחתם ואלה נאלצים לשלם אגרה הנגזרת מסכום התביעה בסכומים גבוהים מאד, דבר אשר מכביד על גישתם לערכאות. מוצע אפוא לקבוע, כי במקרים האמורים, תביעה לפיצוי עונשי בסכום שאינו עולה על עשרים מיליון ₪ לכל תובע תחויב באגרה בסכום קבוע כאמור בתקנה 3 לתקנות האגרות, כאשר בעד כל סכום פיצוי עונשי העולה על עשרים מיליון ש"ח לכל תובע תשולם אגרה הנגזרת מהפרש הפיצוי הנתבע כאמור, לפי תקנה 6 לתקנות האגרות. כמו כן, מוצע לקבוע כי התיקון יחול על תביעות כאמור התלויות ועומדות בבתי המשפט.

לתקנה 3 (תיקון תקנה 4 לתקנות העיקריות) – תקנה 4 לתקנות האגרות קובעת כי כאשר בית משפט קיבל התנגדות לביצוע שטר או לביצוע תביעה על סכום קצוב, ישלם מגיש הבקשה לביצוע שטר או תביעה על סכום קצוב, אגרה כאמור בתקנה 4 לתקנות האגרות. לעיתים מוגשות מספר התנגדויות לבית המשפט בגין אותה בקשה לביצוע שטר או בגין אותה בקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב. מוצע אפוא להבהיר בתקנות כי כאשר מגיש הבקשה לביצוע שטר הודיע לבית המשפט כי התקבלה יותר מהתנגדות אחת, ישלם המבקש את סכום האגרה הקבועה בתקנה 4 פעם אחת בלבד.

לתקנה 4 (תיקון תקנה 5 לתקנות העיקריות) – תקנה 5 קובעת את אופן תשלום האגרה וסכומי האגרה המשולמים עבור תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף. בהתאם להוראות התקנה, מגיש הליך בתביעה לפיצויים בשל נזקי גוף, לרבות הליך שהסעד המבוקש בו הוא פסיקת תשלום תכוף לפי חוק הפיצויים, נדרש לשלם במעמד הגשת התביעה סכום קבוע, לפי פרט 34 לתוספת כאשר מוגש ההליך לבית משפט השלום, ולפי פרט 35 לתוספת כאשר מוגש ההליך לבית המשפט המחוזי. בהתאם לסעיף 5א(ב) לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, במקרים בהם מוגשת הבקשה לתשלום תכוף טרם הגשת התביעה העיקרית, יש להגישה לבית משפט השלום. מוצע לקבוע כי במקרים בהם לאחר הגשת בקשה לתשלום תכוף מוגשת התביעה העיקרית לבית המשפט המחוזי, יידרש מגיש ההליך להשלים את ההפרש בין סכום האגרה הקבוע בפרט 34 לזה הקבוע בפרט 35. בכך תיווצר אחידות ביחס לגובה האגרה המשולמת, הן על ידי מי שמגיש את הבקשה לתשלום תכוף במועד הגשת ההליך העיקרי, והן על ידי מי שמגיש את הבקשה לתשלום תכוף טרם הגשת ההליך העיקרי.

לתקנה 6 (הוספת תקנה 6א וביטול תקנה 20(2) לתקנות העיקריות) – כיום, בקשה בכתב אינה חייבת באגרה. בהתאם להחלטת ממשלה מס' 2043 מיום 15.7.10, מוצע לקבוע אגרה בעד הגשת בקשה בכתב מהטעמים המפורטים להלן:

(1) בקשה בכתב היא "הליך בתוך הליך". למעשה, בקשה בכתב כרוכה בעלויות דומות לכאלה שנגרמות כאשר נפתח תיק תובענה, שכן, הטיפול בבקשה דורש פתיחת תיק, העברת הבקשה לתגובה, לעיתים מתקיים דיון ולרוב ניתנת החלטה של גורם שיפוטי. אין אפוא טעם להבחנה לעניין תשלום האגרה בין הגשת "הליך" לבין הגשת "בקשה".

(2) ישנן בקשות שהצורך להגישן נובע ממחדל של המבקש, כגון בקשות לתיקון, הוספה וכד'. ההנחה היא כי אם בעלי הדין ידעו כי הליך כזה כרוך בעלות נוספת, ישתדלו יותר להביא את כל החומר בפני בית המשפט מלכתחילה, באופן שלא יצריך בקשות לתיקון. צד שהתרשל ונאלץ לבקש תיקון- מוצדק שישא בעלות נוספת.

(3) בתקנות בית משפט לענייני משפחה (אגרות), התשנ"ו-1995 נקבע חיוב באגרה בגין בקשות בכתב. הניסיון מלמד, כי בחיוב זה יש כדי להרתיע בעלי דין מפני הגשת בקשות סרק, המאריכות את הדיונים, שאינן מחויבות לשם בירור הסכסוך שבפני בית המשפט. בעלי דין נוטים לא אחת להגיש בקשות רבות, שחלקן מיותר, ואינו מועיל לקידום ההליך. אם הגשת בקשה תהיה כרוכה בעלות כלשהי, הדבר יצמצם את מספר הבקשות המוגשות, ויוגשו בקשות הכרחיות בלבד.

לאור האמור לעיל, מוצע להוסיף לתקנות האגרות את תקנה 6א אשר תחייב תשלום אגרה בגין בקשות בכתב, תוך קביעת סכומי אגרה נמוכים יחסית בעד בקשה. במקביל מוצע לבטל את תקנה 20(2) אשר קובעת פטור מאגרה לבקשות ביניים המפורטות בתקנה.

יצוין כי התקנות בנוסחן הנוכחי קובעות בפרטים 7 ו-19 לתוספת אגרה בסך של 233 ₪ בבית משפט שלום ו-466 ש"ח בבית משפט מחוזי בגין כל בקשה שאינה פטורה מאגרה לפי התקנות. מאחר ובעקבות התיקון דנן, ככלל, בקשות בכתב יהיו חייבות באגרה (למעט חריגים), הרי שמוצע למחוק את פרטים 7 ו-19 לתוספת. עם זאת, יצוין כי בקשות שחויבו עד היום באגרה לפי פרטים 7 ו-19 לתוספת, יחויבו בסכום נמוך יותר כמפורט בפרטים 7א, 19א, 23א ו-31א בעקבות התיקון דנן.

לתקנה 7 (תיקון תקנה 7 לתקנות העיקריות) - בעקבות הוספת תקנה 6א, לפיה, בקשת ביניים בהליך אזרחי חייבת באגרה, יש לתקן את תקנה 7 ולקבוע כי במועד הגשת בקשה לסעד זמני, תשולם האגרה בעד התובענה וכן תשולם האגרה בעד הבקשה לסעד זמני או הצו בהתאם לתקנה 6א.

לתקנה 8 (תיקון תקנה 14 והוספת תוספת שניה לתקנות העיקריות) - כיום, בעל דין המעוניין בפטור מתשלום אגרה מחמת היעדר יכולת, נדרש להגיש לבית המשפט בקשה לפטור מאגרה, מלווה בתצהיר ובאסמכתאות כגון תלושי שכר, כמפורט בתקנה 14 לתקנות האגרות. במקרים רבים, מוגשות בקשות חסרות אשר טעונות השלמה ולעיתים אף נדחות אך בשל ליקויים שנפלו בהגשתן. לשם ייעול ההליך המשפטי ועל מנת לסייע לבעלי הדין בהכנת בקשה לפטור מאגרה, מוצע לקבוע בתוספת השניה לתקנות האגרות טופס מובנה לבקשה לפטור מתשלום אגרה.

לתקנה 9 (תיקון תקנה 19(4) לתקנות העיקריות) - תקנה 19(4) לתקנות האגרות קובעת כי רשות מקומית או פקיד סעד של רשות מקומית בהליך לפי חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958 (להלן – חוק שירותי הסעד) פטורים מתשלום אגרה. הלכה למעשה, ישנם הליכים המוגשים ע"י פקידי סעד של רשות מקומית אשר אינם הליכים לפי חוק שירותי הסעד ולפיכך אינם פטורים מאגרה, כגון הליכים לפי חוק ההגנה על חוסים, תשכ"ו-1966. מוצע אפוא לתקן את תקנה 19(4) ולקבוע כי פקיד סעד של רשות מקומית פטור מתשלום אגרה כאשר הוא מגיש לבית המשפט הליך מכוח תפקידו. יצוין כי הוראה זוהי קבועה כיום בתקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), תשנ"ו-1995.

(תיקון תקנה 19(6) לתקנות העיקריות) - תקנה 19(6) לתקנות בתי המשפט (אגרות) מונה רשימה של בני משפחה ("בן זוג, ילדו, אביו, או אמו") של אדם שנפטר בשירותו הצבאי או עקב פעולות מלחמה, אשר יהיו פטורים מחובת תשלום אגרה, בקשר לכל הליך הנוגע להצהרת מוות של אותו נפטר, לעיזבונו של הנפטר או למתן צו ירושה בקשר אליו, לאפטרופסות או להחזקת ילדים עקב הפטירה, או לערעור על החלטה בהליך כאמור. מרשימה זו, נפקד מקומו של אחיו של אדם שנפטר אשר בעניינו מוגשת הבקשה, זאת חרף העובדה שלעיתים בני המשפחה היחידים שיש לנפטר הינם אחים. כמו כן, הצורך בהסדרת מעמדם של אחיו של אדם שנפטר, במקרים אלו, מתחדד נוכח העובדה כי אחים הינם יורשים על פי דין לפי סעיף 10(2) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965. על כן, מוצע לתקן את סעיף 19 לתקנות בית משפט (אגרות), וכן את סעיף 4(5) לתקנות הירושה (אגרות) הרשם לענייני ירושה), התשנ"ח-1998, כך שיחול פטור מחובת תשלום אגרה, גם על אחיו של אדם שנפטר במהלך שירותו הצבאי.

בנוסף, מוצע לתקן את תקנה 19 לתקנות בית משפט (אגרות), ולהוסיף פסקה (א6), כך שיהיו פטורים מחובת תשלום אגרה גם בני משפחתו של אדם שנפגע במהלך שירותו הצבאי והוא אינו כשיר לקבל החלטות משפטיות עקב אותה פגיעה. אף בהקשר זה, מוצע לקבוע כי מתן הפטור מחובת תשלום האגרה כאמור, יוחל גם על אחיו של אדם שנפטר עקב פעולות מלחמה או עקב פעולות איבה. יצוין כי מוצע לערוך תיקון זהה בתקנות בית משפט לענייני משפחה (אגרות), התשנ"ו-1995.

(תיקון תקנה 19(9) לתקנות העיקריות) - תקנה 19(9) לתקנות האגרות קובעת פטור מאגרה למגיש בקשה למתן צו הגנה לפי סעיף 3 לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, או למגיש בקשה לצו מניעת הטרדה מאיימת לפי סעיף 4 לחוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001, בקשר להליכים לפי חוקים אלה. בשל רגישות ההליך והצורך במתן מענה מהיר למגישי תובענה לפי חוקים אלו, מוצע להתאים את נוסח התקנה לנוסח תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), תשס"ז-2007 לפיו, הפטור מתשלום אגרה חל לא רק על מגיש בקשה למתן צו הגנה אלא על כל מי שמגיש תובענה לפי חוק זה, זאת אף אם מגיש הבקשה הגיש ערעור על החלטת בית המשפט. לכן, תקנה זו (תקנה 19(9) לתקנות האגרות) - תמחק, ובמקומה תוסף תקנה 20(43) לתקנות האגרות המסדירה את העניינים הפטורים מאגרה.

לתקנה 10 (תיקון תקנה 20(20) לתקנות העיקריות) - תקנה 20(20) קובעת פטור מתשלום אגרה לגבי "בקשה למתן תוקף של פסק דין לפשרה, הסדר גישור או פסק בוררות". לגבי פסק בוררות, הדרך ליתן לו תוקף של פסק דין היא ע"י הגשת בקשה לאישורו. מוצע אפוא להתאים את לשון התקנה להליך המשפטי המתאים - "בקשה לאישור פסק בוררות".

(תיקון תקנה 20(24) לתקנות העיקריות) - תקנה 20(24) קובעת פטור מתשלום אגרה כאשר מוגש ערעור על החלטת לשכת עורכי הדין לפי חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961. בתיקון משנת 2005 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000 נקבע כי השגה על החלטת לשכת עורכי הדין כאמור תהיה בדרך של עתירה מינהלית לבית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים. מוצע אפוא להתאים את נוסח תקנה 20(24) לתיקון הנ"ל ולקבוע כי הגשת עתירה כאמור תהא פטורה מתשלום אגרה.

(הוספת תקנה 20(30) עד (41) לתקנות העיקריות) - כתוצאה מביטול הפטור מתשלום אגרה בעד בקשות בכתב, התעורר הצורך לעדכן את רשימת העניינים הפטורים בכל זאת מתשלום אגרה, כמפורט להלן:

פסקה (30) - שכלול של פסקה (2) סיפא לתקנות הקיימות. מוצע לנקוט את המינוח המדויק "החלטה", שכן לפי תקנות סדר הדין האזרחי, "החלטה" כוללת גם "פסק דין".

פסקה (31) - בקשה לפשיטת רגל המוגשת על ידי חייב או לפירוקה של חברה לפי החלטתה פטורה מאגרה בהתאם לתקנות הקיימות ולפסקה (17) המוצעת, שאין בה כל שינוי. הרציונל הוא שלחייב או לחברה, המבקשים לפתוח בהליך, אין, בדרך כלל, את הכסף הנדרש לתשלום האגרה. הרציונל האמור למתן הפטור בהליך העיקרי יפה גם כאשר עסקינן בהליכי ביניים. באשר לפסקה (31), נראה, כי יש מקום לפטור מפרק של חברה, נאמן בהליכי פשיטת רגל או בעל תפקיד בהליכים לפי סעיף 350 לחוק החברות מתשלום אגרה בהליכי ביניים. לאור כך שהרציונל של החיוב בתשלום האגרה בהליכי הביניים הוא מניעת

בקשות סרק, הרי שחשש זה קטן כשמדובר בבעל תפקיד אובייקטיבי שמשמש כזרועו הארוכה של בית המשפט. בנוסף, תשלום האגרה, ככל שיוטל, יתבצע מקופת פשיטת הרגל ולא מכיסו של הנאמן, ועל כן ספק אם תשלום האגרה כשלעצמו ימנע מבעל התפקיד להגיש בקשות סרק. אשר לבקשות המוגשות על ידי נושים, בעלי מניות או צדדים מעוניינים אחרים – במקרים רבים, עקב ריבוי הנושים או בעלי המניות, אין להם כל תמריץ לנקוט בהליכים במסגרת הליכי הפירוק או פשיטת הרגל. במקרים אלו ניתן לטעון, כי חיוב באגרה יפחית עוד יותר את התמריץ לנקוט בהליכים, שכן תשלום האגרה יכול להתפרש כ"כסף טוב אחרי כסף רע", וזאת גם אם עסקינן בהליכים יעילים, המקדמים את הליכי הפירוק או פשיטת הרגל. יתר על כן, נראה כי אין מקום לחיוב באגרה מקום שהליכי הביניים הם אינהרנטיים להליך העיקרי, והדיון בהם הוא כזה שהחוק מעודד, ושיש בו כדי לקדם את הדיון באופן תכליתי (למשל, בקשה למינוי מפרק או מפרק זמני לפי סעיף 300 לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983). מאחר שעולה מהאמור לעיל שיש לפטור מתשלום אגרה הליכי ביניים רבים במסגרת הליכי פירוק או פשיטת רגל, מוצע לקבוע פטור מתשלום אגרה לכל הליכי הביניים בהליכים אלה.

פסקה (32) ו-(33) – בקשת רשות להתגונן יש לראות, לתכלית האגרות, כהגשת כתב הגנה, שאינה כרוכה בתשלום אגרה. כך גם בקשה למחיקת כותרת, אשר מהווה טענת הגנה.

פסקה (34), (35), (36), (37), (38), (39) – הטעם לפטור נעוץ באופיו האדמיניסטרטיבי של ההליך המוסדר בתקנות האמורות.

פסקה (40) – בקשה למתן פסק דין בהעדר הגנה היא בקשה פורמלית, והיא אינה מצריכה החלטת ביניים בהליך, אלא אך את מתן פסק הדין. כמו כן, כאשר נתבע לא הגיש כתב הגנה במועד, על בית משפט, לפי תקנה 97 לתקנות סדר הדין האזרחי, ליתן פסק דין, והוא אינו נזקק כלל לבקשה מצד התובע (ר' רע"א 8712/04 דן בן טוב ואח' נ' אורות הגליל אחזקות בע"מ ואח', החלטה מיום 27.1.2005). זהו חיזוק נוסף להצדקה שקיימת לפטור את התובע מתשלום אגרה בסיטואציה זו.

פסקה (41) – בקשה, אשר במועד הגשתה לבית המשפט היא מוסכמת על ידי כל בעלי הדין, לא מצריכה, על פי רוב, דיון בבית המשפט, ולכן מוצע לפטור בקשה כזו מתשלום אגרה, ובאופן זה לעודד את הצדדים להגיע להסכמה בטרם הגשת בקשה.

פסקה (42) – כאמור בדברי ההסבר למחיקת תקנה 19(9), מוצע להתאים את תקנות האגרות לנוסח תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), תשס"ז-2007 בעניין זה, לפיו, הפטור מתשלום אגרה חל לא רק על מגיש בקשה למתן צו הגנה אלא על כל מי שמגיש תובענה לפי חוק זה, זאת אף אם מגיש הבקשה הגיש ערעור על החלטת בית המשפט.

לתקנה 11 (תיקון התוספת לתקנות העיקריות) – בעקבות הטלת אגרה על בקשות בכתב מוצע לתקן את התוספת ולקבוע בה את סכומי האגרה בעד הגשת בקשה בכתב בהתאם לערכאה בה מוגשת הבקשה.

כמו כן, מוצע להוסיף לתוספת את פרט 5א הקובע בבית משפט שלום אגרה בעד בקשת רשות ערעור וכן למחוק את פרטים 14-15 לתוספת הקובעים אגרה בבית משפט מחוזי בעד בקשת רשות ערעור וערעור על החלטת ראש ההוצאה לפועל. הצורך בכך התעורר בעקבות חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29), תשס"ט-2008. תיקון זה קבע כי הערכאה המוסמכת לדון בבקשת רשות ערעור ובערעור על החלטת רשם הוצאה לפועל, כמפורט בסעיף 80 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, היא בית משפט השלום ולא בית המשפט המחוזי כפי שנקבע עובר לתיקון.

לתיקון פרט 6 ולהוספת פרט 6א לתוספת לחוק העיקרי: חוקים שונים מסמכים רשויות מינהליות להטיל עיצומים כספיים בסכומים שונים, לפי מהות העניין. מרב ההסדרים קובעים שעל הטלת עיצום כספי ניתן לערער לבית המשפט השלום.

בערעור לבית המשפט השלום, יש לשלם אגרה בגובה של 616 שקלים חדשים (כאמור בפרט 6 לתוספת לתקנות העיקריות). מוצע לקבוע כי במקרים בהם גובה העיצום הכספי נמוך מסכום של 1,000 ₪, יחויב המערער באגרה בגובה מחצית סכום העיצום הכספי שהוטל עליו.

תקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות) (תיקון), התשע"א-2011

בתוקף סמכותי לפי סעיף 26(א)(5) ו-(ג) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995¹ ולפי סעיף 108 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984², באישור שר האוצר לפי סעיף 339 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985³, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 6.1 בתקנה 6 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), התשנ"ו-1995⁴ (להלן - התקנות העיקריות) –

(1) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) מגיש בקשה בקשר לכל הליך הנוגע להצהרת מוות, לעזבון, לאפטרופסות או להחזקת ילדים עקב הפטירה או למתן צו ירושה או לערעור על החלטה בהליך כאמור שהוא בן זוג, ילדו, אביו אמו או אחיו, של מי שנפטר –

(א) עקב פעולות מלחמה אחרי ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) או נפגע כהגדרתו בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל – 1970⁵ (להלן – חוק נפגעי איבה) זולת אם הנפטר כאמור היה איש כוחות אויב כמשמעותו בסעיף 1 לחוק נפגעי איבה;

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 393.

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשנ"א, עמ' 130.

⁴ ק"ת התשנ"ו, עמ' 8.

⁵ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

(ב) בשירות צבאי כמשמעותו בסעיף 14(ב) לחוק לחוק
חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התשי"ט – 1949⁶
(להלן – חוק החזרה לעבודה) או בשירות מילואים
כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח – 2008⁷
(להלן – חוק שירות המילואים) או חייל שנספה
במערכה כהגדרתו בחוק משפחות חיילים שנספו
במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"י – 1950⁸.

(2) אחרי פסקה (4) יבוא-

"(5) בן זוגו, ילדו, אביו, אמו או אחיו של אדם שנפגע
כמפורט להלן, בקשר להליך הנוגע למינוי אפוטרופוס לנפגע
מחמת אותה פגיעה או לערעור על החלטה בהליך כאמור:
(א) נפגע עקב פעולות מלחמה אחרי יום ט"ז בכסלו התש"ח
(29 בנובמבר 1947) או נפגע כהגדרתו בחוק נפגעי איבה, זולת
אם הנפגע כאמור היה איש כוחות אויב כמשמעותו בסעיף 1
לחוק נפגעי איבה;

(ב) נפגע בשירות צבאי כמשמעותו בסעיף 14(ב) לחוק
החזרה לעבודה, או בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות
המילואים."

תחילה 3. תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן.

ב _____ התשע"א

יעקב נאמן
שר המשפטים

(ב _____ 2011)

(חמ 3-2659)

(2011-10550)

⁶ ס"ח התש"ט, עמ' 13.

⁷ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

⁸ ס"ח התש"י, עמ' 162.

דברי הסבר

תקנה 6(4) לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (אגרות), תשנ"ו-1995 (להלן – התקנות) מונה רשימה של בני משפחה (יבן, זוג, ילד, אביו, או אמו) של אדם שנפטר בשירותו הצבאי או עקב פעולות מלחמה, אשר יהיו פטורים מחובת תשלום אגרה, בקשר לכל הליך הנוגע להצהרת מוות של אותו נפטר, לעיזבונו של הנפטר או למתן צו ירושה בקשר אליו, לאפטרופסות או להחזקת ילדים עקב הפטירה, או לערעור על החלטה בהליך כאמור. מרשימה זו, נפקד מקומו של אחיו של אדם שנפטר אשר בעניינו מוגשת הבקשה, זאת חרף העובדה שלעיתים בני המשפחה היחידים שיש לנפטר הינם אחים. כמו כן, הצורך בהסדרת מעמדם של אחיו של אדם שנפטר, במקרים אלו, מתחדד נוכח העובדה כי אחים הינם יורשים על פי דין לפי סעיף 10(2) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965. על כן, מוצע לתקן את סעיף 6 לתקנות, כך שיחול פטור מחובת תשלום אגרה, גם על אחיו של אדם שנפטר במהלך שירותו הצבאי.

בנוסף, מוצע להוסיף את פסקה (5) לתקנה 6 לתקנות, כך שיהיו פטורים מחובת תשלום אגרה גם בני משפחתו של אדם שנפגע במהלך שירותו הצבאי והוא אינו כשיר לקבל החלטות משפטיות עקב אותה פגיעה. אף בהקשר זה, מוצע לקבוע כי מתן הפטור מחובת תשלום האגרה כאמור, יוחל גם על אחיו של אדם שנפטר עקב פעולות מלחמה או עקב פעולות איבה. יצוין כי מוצע לערוך תיקון זהה בתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007.

תקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה) (תיקון), התשע"א - 2011

בתוקף סמכותי לפי סעיף 160(א)(7) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965¹ (להלן - החוק), באישור שר האוצר לפי סעיף 339 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985², ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לפי סעיף 160(ב) לחוק, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 4 1. בתקנה 4(5) לתקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה), התשנ"ח-2008³, במקום "אביו או אמו" יבוא "אביו, אמו או אחיו".

התשע"א ב _____
(2011 ב _____)
(חמ 2872-3)

יעקב נאמן
שר המשפטים

(2011-10554)

¹ ס"ח תשכ"ה מס' 446
² ס"ח תשמ"ה מס' 1139
³ ק"ת תשנ"ח מס' 5923

דברי הסבר

סעיף 19(6) לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007, מונה רשימה של בני משפחה ("בן זוגו, ילדו, אביו, או אמו") של אדם שנפטר בשירותו הצבאי או עקב פעולות מלחמה, אשר יהיו פטורים מחובת תשלום אגרה, בקשר לכל הליך הנוגע להצהרת מוות של אותו נפטר, לעיזבונו של הנפטר או למתן צו ירושה בקשר אליו, לאפטרופסות או להחזקת ילדים עקב הפטירה, או לערעור על החלטה בהליך כאמור. מרשימה זו, נפקד מקומו של אחיו של אדם שנפטר אשר בעניינו מוגשת הבקשה, זאת חרף העובדה שלעיתים בני המשפחה היחידים שיש לנפטר הינם אחים.

כמו כן, הצורך בהסדרת מעמדם של אחיו של אדם שנפטר, במקרים אלו, מתחדד נוכח העובדה כי אחים הינם יורשים על פי דין לפי סעיף 10(2) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965. על כן, מוצע לתקן את סעיף 19 לתקנות בית משפט (אגרות), וכן את סעיף 4(5) לתקנות הירושה (אגרות הרשם לענייני ירושה), התשנ"ח-1998, כך שיחול פטור מחובת תשלום אגרה, גם על אחיו של אדם שנפטר במהלך שירותו הצבאי.